

ZPRÁVY.

Nová organizace ministerstev provedena byla dekretem z 3. listopadu. Místo dosavadního ministerstva práce, obchodu a průmyslu zřizují se dvě nová: ministerstvo práce a sociální péče a ministerstvo národního hospodářství. Prvé z nich je příslušno pro věci, týkající se zákonodárství v oboru pracovním, odborového sdružování, statistiky, parcelace, vystěhovalectví, sociálního hnutí, úspor (spořitelny), odborného školství a řemesel. Všechny ostatní věci, spadající dosud pod pravomoc min. práce, obchodu a průmyslu, i min. veřejných prací, které se ruší, podléhají nyní ministerstvu národního hospodářství. Tak zejména mu podléhá rada národního hospodářství, ústřední ředitelství obchodu, průmyslové školství a generální ředitelství zemědělství.

Litujeme, že musíme upozorniti, že tato zpráva se týká Španělska, jehož neznalost poměrů by snad mohla být pro nás »španělskou vsí«, kdežto ve skutečnosti víme mnohem více o kompetenčním ohraničení španělských ministerstev než o československých, zvláště při pečlivém tajení dosavadního elaborátu vládního nařízení o kompetenci ministerstev. (—kg)

Prof. Dr. KAREL KADLEC zemřel

4. prosince 1928.

Po Hennerovi Kadlec! Dvě jména osobností tak vzácných a vynikajících, dvě jména vědeckých pracovníků známých v daleké cizině mizí za jediný rok ze seznamu žijících badatelů na poli právní vědy. Lze říci, že smrt je neúprosná k pražské právnické fakultě. Prof. Kadlec zdál se překonávat svou obdivuhodnou energií i těžkou chorobu, ale jestliže jeho houževnatost překonala vše, dne 4. minulého měsíce přece podlehl a s ní podlehl i prof. Kadlec. Nebyl tomu dlouho, co před necelými čtyřmi léty psali jsme na tomto místě (Všehrd VI., str. 109) o šedesátém výročí jeho narozenin, a proto nemělo by významu znovu podrobně probíratí jeho práci. Kadlec byl již dávno vyhraněnou osobností, jejíž cíl je pevně vytčen a jež se neuchyluje od přesně určeného směru. Byl v něm věru důsledný od počátků své badatelské dráhy, kdy si, jak s uznáním jest konstatovati, jasně stanovil, co chce a oč bude usilovat. Stalo se tak již v letech devadesátých, kdy bez obav, jež by za tehdejších poměrů byly oprávněny, dovedl říci, oč se bude snažit v slovanských právních dějinách. Pohlížíme-li nyní na tyto jeho počátky předuniversitní dráhy, jeví se nám v časovém odstupu jako zdravý a idealistický romantismus, usilující postavit myšlenku slovanské spojitosti na skutečný pevný základ, odvrhující hluchá a mylná hesla i plané fráze a opírající se o pozvolnou a drobnou práci. Ovšem Kadlec splnil sám pro sebe všechny předpoklady, jako zvláště jazykovou znalost a vskutku obrovskou sečtělost všech vědeckých literatur slovanských. A právě toto reální pojmání vedlo ho také ke studiu historie odpůrců, především maďarské právní historie. Snad právě jeho široké pojetí úkolu

nenalezlo a ztěží nalezne vůbec následovníky. Látka takto tradovaná s univerzitní katedry nebyla právě nepřístupnější studentům zvláště proto, že se s ní potkávali hned na počátku svých studií.

Ale nelze ani dost doceniti, jak veliký význam mělo toto pojetí Kadlcovo, když bylo vtěleno do učebního předmetu, jež tehdejší panující režim chtěl míti jako kolegium vysloveně rakouské, vládní. Bohuš Rieger, který přednášel říšské dějiny rakouské se stanoviska českého, nalezl v Kadlcovi nástupce, který zpracoval téma v orientaci slovan-ské. Jeho dějiny střední Evropy, jejichž čtvrté vydání vyšlo těsně před jeho smrtí, nejsou jen historií práv střeoevropských, nýbrž i slovan-ských. Exkursy v tomto jeho životním díle na př. o právech již-ních Slovanů, o Francii, parlamentarismu anglickém, neb dokonce severoamerické ústavě svědčí, jak se snažil úzkostlivě nastíniti vývoj, ač tím zas mladým adeptům vědy právní látka se značně ztěžovala.

Proto po pravdě řečeno, studenti často s obavami měřili své vědomosti, když uvědomili si jeho obrovské znalosti. Ale prof. Kadlec dovedl býti také vlídný, ba leckdy shovívavý do krajnosti. Ruští právníci, žijící v Praze, mohli by vyprávěti o tom řadu dokladů. Kadlec sám vždy si přál dorozumění a pracoval proň a tak projev studentstva nad jeho raskví je nejlepším svědectvím, jak byl vážen také z řad těch, jimž byl vůdcem a učitelem.

Prof. Kadlec odešel od otevřeného pracovního stolu. Jeho životní dílo znamená pro budoucí generace právnícké stále a ustavičné memento, oč se snažiti a oč usilovati. Nepochybuji, že s tímto úsilím a snažením zůstane na vždy pevně spojeno jméno Karla Kadlece.

František Čáda.

Prof. dr. Dobroslav Krejčí šedesátníkem. Dne 10. ledna t. r. do-žívá se JUDr. Dobroslav Krejčí, řádný profesor statistiky na právnické fakultě Masarykovy university v Brně, šedesátiletého jubilea. Třebaže samo toto výročí neznamená žádného mezníku u muze nacházejícího se v plné práci životní, přece naskytá se tu mladé generaci příležitost, aby přehlédla s uznáním ucelenou životní práci jubilentovu.

Životním povoláním jubilantovým je obor vědecké statistiky, již od svého vstupu do Zemské statistické kanceláře království českého v r. 1897 věnoval všechny svoje síly a schopnosti. Tyto projevil se nejen v jeho odborných pracích, jak je lze od r. 1899 sledovati zejména ve Zprávách Zemského statistického úřadu českého, nýbrž v brzku došly širšího pole působnosti, když koncem r. 1905 bylo mu svěřeno samostatné řízení prací zemské statistické kanceláře v Čechách. Statistické odbornictví Krejčího získalo takto vítaného doplnku v cílevědomém organisování statistické práce, jak ji měl příležitost poznati nejen doma v Čechách, nýbrž i na svých studijních cestách v Rakousku a cizině; v své funkci jako vedoucí úředník Zemské statistické kanceláře a jako redaktor Zpráv (v letech 1905—1918) touto institucí vydávaných, získal si nezapomenutelných zásluh nejen o vědeckou kvalitu odborných statistických šetření, nýbrž též — a to zejména dnes padá na váhu — o výchovu odborných statistických pracovníků českých, kteří díky svému předchozímu školení mohli v samostatném státě československém se zdarem provést rozsáhlé úkoly, s nimiž přicházel nový státní útvar. Rozsáhlá činnost a osobní zájem vedly Krejčího z původního užšího kruhu obvyklé statistické práce na pole věd národohospodářských a právních, jak svědčí o tom řada jeho literárních prací, z nichž vzpomenuto budíž tu aspoň nejvýznamnějších. V souborném díle »Česká Politika« vyšlo jeho pojednání o předlitavské ústavě rakouské, a zejména též jeho obsáhlá monografie podávající přehled vývoje i soustavný nástin veřejné správy rakouské (s výjimkou samosprávy). Z oboru národohospodářského byly to zejména otázky zemědělské politiky a samosprávných fi-

nancí, jimž autor věnoval svůj obsáhlý odborný zájem. Z posledně jmenovaného oboru s povděkem nutno vzpomenouti aspoň jeho pohotové odpovědi profesorovi Wieserovi r. 1905, kdy kritickým rozbořením jeho práce (*Die deutsche Steuerleistung und der öffentliche Haushalt in Böhmen 1904*) dokázal opak Wieserova tvrzení, že totiž Němci v tehdejších zemském hospodářství nebyli zkracováni.

Politické osvobození národní přivedlo Krejčího k novému oboru působnosti, a to k úkolu pedagoga na půdě akademické. Nebyla mu sice půda ta jako honorovanému docentu statistiky na české technice pražské nikterak cizí, ale povoláním za řádného profesora statistiky na právnické fakultě v Brně zaměnil Krejčí praktickou práci statistickou definitivně za teoretické pěstování vědy statistické. Že v tomto novém oboru působnosti dosáhl výsledků neměně cenných jako v dřívější praxi statistické, dosvědčují jeho »Základy statistiky«, jež české literatuře podávají — zejména ve svém 2. vydání — první soustavně a obsáhlé knižní zpracování této vědní disciplíny. Teoretický zájem prof. Krejčího nezástal omezen na statistiku, nýbrž přešel — stejně jako v dřívější praxi, na souvislé obory vědní, jak svědčí o tom v právu jeho komentář k pozemkové reformě, a v národohospodářské politice zejména jeho »Učebnice zemědělské politiky«. Třebaže prof. Krejčí nezástal uzavřen ani novým proudům v teoretické vědě hospodářské, přece za hlavní obor svého národohospodářského zájmu vyvolil si zemědělskou politiku, k níž ho přiváděly jak dřívější odborné práce, tak i potřeby akademického studia československého. Obětavostí prof. Krejčího dostalo se posluchačstvu nejen právnické fakulty brněnské, nýbrž též právnické fakulty bratislavské a vysoké školy zemědělské příležitosti seznámiti se vědecky s jedním z nejdůležitějších odvětví hospodářských. Sobě i československé vědě národohospodářské můžeme jen přát, aby prof. Krejčímu bylo umožněno podati nám o zemědělské politice obraz i literárně ucelený. Ocenění vědecké činnosti jubilantovy v oboru zemědělské politiky a statistiky dostalo se mu doma zejména členstvím v Československé Akademii zemědělské a za hranicemi publikací jeho práce »La Statistique agricole en Tchéco-lovaquie« (1926), uveřejněné v rámci ediční činnosti Mezinárodního Ústavu zemědělského v Římě. Svůj pedagogický úkol vědecky nepovažoval prof. Krejčí nikdy za vyčerpánu přednáškami, nýbrž spojuje tyto vždy vhodně se seminárními cvičeními, v nichž osvědčuje se vlivným vůdcem a rádcem vědeckého dorostu.

S úřadem akademického učitele zůstává u prof. Krejčího nerozlučně spojená jeho obětavá činnost věnovaná studentstvu a jeho úsilí o zlepšení sociálního postavení akademikova. S vděčností budou vzpomínat řady studentů účinné pomoci jubilantovy, jíž děkují za umožnění svých akademických studií. Projevem této vděčnosti bylo též ne dávne zvolení prof. Krejčího za čestného člena Čs. Akademického spolku »Právník« v Brně. Krejčí však neomezil se jen na organizační praktické činnosti podpůrné, nýbrž do služeb studentstva i svoji erudici statistika organizováním známé akce dotazníkové o sociálních poměrech brněnského studentstva. Zpracování výsledků této akce učinil pak předmětem svých statistických seminárních cvičení, jichž závěrem jest postupná publikace zpracovaného materiálu s příslušným rozbořením vědeckým, který může sloužiti za podklad další účelné sociální politiky studentské.

Blahopřejeme prof. Krejčímu k jeho šedesátiletému jubileu s přáním, aby ještě dlouho byla zachována vědě, universitě a studentstvu jeho činnorodá práce.

V. V.

Ze *Sbírky zákonů a nařízení*. Nařízením č. 174/28 ustanoveno, že sídla a obvody okresních úřadů se shodují se sídly a obvody dosavadních okresních politických správ a zrušen zvláštní statut Frýdku,

Uherského Hradiště, Jihlavy, Kroměříže a Znojma. Č. 180/28 obsahuje obchodní úmluvu Československa s Kanadou, č. 181/28 návrh úmluvy sjednané na 8. mezin. konferenci práce o zjednodušení inspekce výstěhovalců na lodích. Zákon č. 183/28 zrušuje § 9 uvoz. zák. k rak. obch. zákonu, zák. č. 260/21, jímž se mění § 7 tohoto uvoz. zákona a § 5 slov. obch. zákona a § 5 slov. obch. zákona a § 35 odst. 3 zák. čl. XXIII./1898, a stanoví nově, že ustanovení obchodního zákona o firmách, obchodních knihách a prokuře může být užito jen na obchodníky, u nichž jest základem výměry daně výdělkové ryzí výtěžek nejméně 50.000 Kč. Obchodníci podomní jsou vyňati. U sdružení nemůže jinak být založena veř. obchodní společnost nebo komanditní společnost. Dále změněn § 13 a § 22 odst. 2 zákona o výděl. a hospod. společenstvech a doplněn § 229 slov. obch. zák. Pozdější pokles výtěžku je nerozhodný. — Zákon č. 184/28 je známou novelou k zákonu o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří. Ježto změn bylo tolik, že by používání zákona bylo málo přehledné, byl zmocněn v § 138 ministr sociální péče, aby sestavil nové znění základního zákona. To se stalo vyhláškou č. 185/28. Zákonem č. 187/28 prohlášena živnost dekoraterská za součást řemeslné živnosti čalounnické. Vládním nař. č. 190/28 vydány byly jednac. řády pro zemská zastupitelstva, zemské výbory, okresní zastupitelstva a okresní výbory v zemi České a Moravské. Nař. č. 195/28 obsahuje tabulky, podle nichž se vypočítávají převodní částky při přestupech a početní podklady pro výpočet pojistných hodnot nároků podle zákona o soc. pojištění. Nař. č. 198/28 upraveny nově obvody a názvy okresních soudů v Praze (Praha—sever, Praha—východ, Praha—jih). Zák. čís. 200/28 jedná o pomocné praxi porodnické a o vzdělání porodních asistentek. Dle zákona č. 201/28 budou mít soudy od 14. března 1929 toto označení: okresní soud, krajský soud, vrchní soud, nejvyšší soud. K nim se druzí: státní zastupitelství, vrchní státní zastupitelství, generální prokuratura. Úřední tituly soudců jsou: soudce, okresní soudce, soudní rada, vrchní soudní rada, rada nejvyššího soudu. Přednosta státního zastupitelství má úřední titul: prokurátor. Ský.

Z celého světa právníckého. Výroční kongres mezinárodní federace radiotelegrafistů konal se 8.—10. srpna v Antverpách. Zabýval se hlavně přípravou konference pro revizi konvence o námořní bezpečnosti z r. 1914, která se má konati v roce 1929 v Londýně a má přízpůsobiti konvenci hlavně novodobému rozvoji telegrafie bez drátu. — II. mezinárodní sjezd ústavů nemocenského pojištění se konal ve dnech 10. až 14. září ve Vídni za předsednictví Dra. Wintra (Československo) a za účasti 225 delegátů z 19 států, zastupujících 35 milionů pojištěnců. Po referátech o nemoc. pojištění zemědělských dělníků, vlivu pojištění na dělnickou rodinu a na sociální hygienu, o jeho organizaci, zákonné úpravě a mezinár. smlouvách, byly odhlasovány jednomyslně příslušné resoluce. — »Charta mezinárodní demokratické akce mírové«, obsahující program této akce, hlavně reformy politické a sociální, byla vydána na kongresu v Bierville 23. září. Žádá energické potlačování alkoholismu, pornografie, prostituce, karbanu a vyslovuje se pro odborové sdružování dělnictva, jakožto prostředek sociální výchovy. — Republika Argentina a království SHS. uzavřely 9. října úmluvu o vzájemném poskytování úrazových podpor dělnictvu. Státní příslušníci obou smluvních států budou požívati v obou státech stejných oprávnění a budou jim příslušné podpory vypláceny i tehdy, bydlí-li v jiné zemi, než kde se stal úraz, a také tehdy, opustí-li později po úrazu tuto zemi, pokud se ovšem budou nacházeti na území některého ze smluvních států. — Mezinárodní federace stavebního dělnictva vyslovila se na kongresu v Madridě 25.—27. října velmi ostře proti londýnské mezistátní dohodě z roku 1926 o washingtonské kon-

venci, pokud jde o interpretaci ustanovení o osmihodinné době pracovní. Anglie, jak známo, usiluje o revisi celé úmluvy o osmihodinné práci vůbec. (Viz náš referát o XI. konferenci práce na str. 77. — (kg). — O návrhu automobilového zákona bylo provedeno již připomínkové řízení, takže bude možno v jarním zasedání Národního shromáždění projednatí jej a mohl by tedy zákon vstoupiti v platnost začátkem jarní automobilové sezony. — Ve Francii podal senátor Justin Godart návrh zákona o zpropitném. Je to zas příspěvek třebas malý a jistě ne konečný k řešení starého Iheringovského problému o zpropitném. — Novinami prošla velmi zajímavá zpráva o zákulisním boji o nový civilní soudní řád. Ministerstvo unifikací podalo totiž proti návrhu ministerstva spravedlnosti návrh svůj vlastní, který prý se opírá v intencích ministra unifikací advokáta Dra Gažika, o vzor bývalého uherského civilního soudního řádu. Třebas překvapení nejsou jistě vyloučena a proti takovým pokusům není žádného pojištění, přece lze důvodně pochybovat, že by někdo se odvážil lehkomyšlně se postavit proti světovému dílu Kleinovu a hlavně našeho Otta, zvláště když po zdrcující kritice prof. Hory jsou známy všeobecné podstatné vady civ. řádu uherského. — Dne 17. prosince 1928 bylo započato se stavbou definitivní budovy právnické fakulty Masarykovy university v Brně. — U okresního soudu Praha-západ podal majitel domu-advokát, který pronajímá místnosti býv. Zemskému správnímu výboru, žádost o výpověď a na vyklizení. Odůvodňuje ji tak, že od 1. XII. 1928 přestal Zemský správní výbor existovati a jeho agendu převzal Zemský úřad, který však nevyžádal si schválení od majitele domu, ani neuzavřel nové smlouvy nájemní. — Ve Varšavě byl zřízen ústav pro zkoumání konjunktury. Ča.

Projev na ochranu autority nejvyšších tribunálů. K projevům, jimž bylo v poslední době reagováno na nevěcné útoky proti nejvyšším soudním orgánům našeho státu, přidružilo se v poslední době usnesení profesorského sboru právnické fakulty Masarykovy university. Zní takto:

»S politováním musí profesorský sbor právnické fakulty Masarykovy university konstatovati, že naše nejvyšší dva soudní tribunály Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud — netěší se v naší republice u veřejnosti a zejména v denním tisku oně bezpodmínečné a nedotknutelné autoritě, které mají požívati v každém moderním a demokratickém státním zřízení. Staly se v poslední době pro své rozhodování předmětem útoků, které namnoze nezastavily se ani před podezřením úmyslně nesprávného nalézáni práva.

Právem lze proto v takových útocích spatřovati nejen nedostatek respektu před těmito nejvyššími soudními tribunály, nýbrž tyto útoky jsou i toho rázu, že přesahují meze přípustné kritiky a ohrožují nezávislost soudcovskou, podstatnou to podmínku konání spravedlnosti.«
Rn.

Bolivia contra Paraguay a kodifikace mezinárodního práva v Americ. V Washingtonu se sešla 20. prosince toho roku panamerická konference, která má vypracovati řád pro obligatorní rozhodčí řízení mezi státy amerického kontinentu. Je to další krok ke kodifikaci amerického mezinárodního práva. Mezinárodní zákoník občanského práva byl již letos přijat v lednu na panamerické konferenci v La Habana, ovšem s četnými výhradami, a byl nazván po autoru Código Bustamento. — Všeobecné zásady této konvence byly již vyčteny ve dvou resolucích ze dne 18. února t. r. (ve IV. sekci). Můžeme býti zvědaví na účinnost jich ve sporu Bolívie a Paraguay, zejména na vyřešení, pokud se srovnává členství v Panamerické unii s členstvím ve Společnosti Národů. Posud se takové konflikty vždy

skončily vystoupením jednoho člena ze Společnosti Národů (na př. Costa-Rica v tacua-arickém sporu). Kc.

Podivná unifikace. Jedním z hesel, v jichž jménu se prováděla u nás reforma politické správy, byla unifikace této administrativy na celém území státním. Nelze proto ani dosti příkře odsouditi, že vládní nařízení, která měla v mnoha směrech blíže provésti zásady zákona č. 125/27, uskutečňují toto provedení jinak pro země české a jinak pro Slovensko a Podkarpatskou Rus. Myslíme tím na vládní nařízení, jimiž se vydávají jednací řády pro okresní a zemská zastupitelstva a výbory. V této věci jistě by se každý domníval, že důležité tyto sbory, organisované naprosto stejně ve všech čtyřech zemských celcích republiky, budou také ovládány společnými jednacími řády. Co však říci tomu, že byly vydány dva soubory těchto řádů, a to jeden pro Slovensko a Podkarpatskou Rus (vl. nař. č. 98/1928), druhý pak pro zemi Českou a Moravskoslezskou (vl. nař. č. 190/1928)? A co si dále máme mysliti o stanovisku příslušných legislativních oddělení, když při bližším porovnání těchto norem shledáme, že obsahově se ne: různé, lišíce se pouze přeházeným číslováním paragrafů. Přehmat tento nelze naprosto ničím omluviti, nejméně ovšem již tím, že správní reforma nabyla v zemích slovenských o několik měsíců dříve účinnosti než v částech ostatních. Jedině správný postup za takového stavu mohl býti ten, že by se platnost vydaného již řádu rozšířila i na ostatní území, anebo, že by vydán byl úplně nový řád společný, uznávalo-li by se, že jest potřeba nové úpravy. Při tom ovšem nevíme, čím by se tato potřeba dala odůvodňovati, kdyžte existující řád nemohl se v praxi dosud nijak projevit z toho jednoduchého důvodu, že ani na Slovensku nepočaly dosud fungovati nově zvolené samosprávné sbory. Žádáme v zájmu důstojnosti naší zákonodárné činnosti, aby způsobený přehmat byl odstraněn novým jednotným nařízením. Tím ovšem nemá býti ani zdaleka řečeno, že by obsahově tyto jednací řády byly dokonalé. Na jich neúplnost na jedné a mnohomluvnost na druhé straně poukázal pisatel těchto řádků v posledním čísle »Věstníku svazu čl. měst«. Na tomto případě vidíme nový důkaz, jak nevážně jest chápáno veliké dílo správní reformy na místech, která v první řadě jsou povolána je uvésti v život. O lehkovážném postupu těchto činitelů ostatně jsme již měli příležitost jinde se zmíniti a nemůžeme ani zde neopakovati, že velké dílo, bohužel, nenalezlo velikých lidí.

Dr. Jos. Kliment.

Sbírka zákonů a nařízení jako orgán ediční. Sbírky zákonů a nařízení bylo v poslední době použito několikráte ku publikacím, pro něž podle zákona č. 139/1919 vlastně určena není. Bylo v ní totiž uveřejněno znění některých zákonů, jak se podává ze změn, na zákonu tom pozdějšími zákony provedených. Stalo se tak u příležitosti publikace zákona č. 125/27, o organisaci politické správy, kdy byl vyhlášen zákon č. 126/1920 o zřízení župních a okresních úřadů se změnami provedenými prve jmenovaným zákonem a zároveň vyhlášen byl zákon č. 330/1920 obsahující volební řád pro župní zastupitelstva a okresní výbory, se změnami, provedenými na tomto zákonu zákonem č. 126 z 1927 o volbě zemských a okresních zastupitelstev. Nedávno pak vyhlášen byl zákon č. 221/1924 o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří v úpravě provedené zákonem č. 184/1928. Kdežto však v prvních dvou případech tvoří ono sestavení nyní platného znění oněch zákonů pouhou přílohu zákonů č. 125 a 126/27, netvoříc tedy zvláštního čísla Sbírky, bylo nynější znění novelovaného zákona o sociálním pojištění vyhlášeno ve Sbírce jako zvláštní vyhláška ministra sociální péče pod č. 185/1928. — Ptáme-li se, jaký význam mají tyto publikace, nutno uvážiti asi toto: Jisto jest, že takovým uveřejněním zákona č. 139/1919, jímž se upravuje vyhlásování zákonů a nařízení,

neodpovídají; nelze je zahrnouti ani do všeobecné formule § 1. tohoto zákona, neboť nejsou to nově vydaná právní ustanovení, ani do podrobného výpočtu předpisů, které mají býti zařazovány do sbírky, obsaženého v §u 2. Přesto však neodporuji dosavadní podobná uveřejnění zákonu, neboť došlo k nim jedině v případech, kdy ve zvláštních zákonech bylo to uloženo, po případě dovoleno, což jest přípustné, ježto zákon č. 139/1919 není zákonem ústavním a může býti tedy beze všeho měněn, resp. doplňován pozdějším zákonem obyčejným.

Neřípustné by ovšem bylo, aby jednotlivá ministerstva publikovala takto ve Sb. z. a n. o své ujmě, tedy bez zvláštního zákonného zmocnění, určité zákony se změnami provedenými z nich zákony pozdějšími. Pokud pak jde o právní význam takovéto publikace, nejde zde o vyhlášení norem, nýbrž o podobnou činnost, jakou podnikají soukromí vydavatelé, uveřejňující pro praktickou potřebu vydání rozmanitých zákonů, tak jak se zákony ty podávají ze změn provedených zákony pozdějšími. Jediný rozdíl jest, že zde vychází takovéto sestavení ve Sbírce zákonů, kdežto jindy vydává je soukromý nakladatel v knižní formě. Skutečnou a jedině závaznou normou zůstává však původní zákon a pozdější novely k zákonu tomu vydané, nikoli však ono sestavení, byť i vyšlo ve Sb. z. a n. Nesmí tedy býti význam takovéto publikace přeceňován. Není však naproti tomu ani nutno, publikace takovéto zahrnovati. Účel jejich jest výhradně praktický, aby totiž při obsáhlejších a několikrátě měněných zákonech bylo možno ze samotného orgánu, majícího za účel závaznou publikaci nových norem, shledati, jaké jest podle názoru, ovšem nezávazného, vlády neb ministerstva, nynější znění určitého zákona po změnách na zákoně tom provedených. K běžné potřebě patrně takovéto uveřejnění postačí, jestliže by se však jednalo o řešení sporných otázek, bude vždy nutno bráti za základ jednotlivé zákony tak, jak byly ve Sb. z. a n. uveřejněny a zjišťovati jejich souvislost.

V bývalém říšském zákoníku rakouském objevila se podobná publikace pouze jednou, byla to vyhláška ministerstva obchodu z 10. VIII. 1907 č. 199, již byl vyhlášen text živnostenského řádu se změnami, které byly v něm provedeny zákonem z 5. II. 1907 č. 26 ř. z. a všemi zákony předchozími. I v tomto případě obdržel ministr obchodu zvláštní zmocnění, aby takovouto vyhlášku v říšském zákoníku provedl.

Stav, jehož náprava je žádoucná. O velkých procesech jako byl nedávný proces s Klepetářem, Michálkem a Sikorským, se stává, že posluchači právnické fakulty, kteří žádají o přístup do porotní síně, přicházejíce sem z interusu o tak markantní případ právní a snažíce se eventuálně usnadniti své studium teoretické — hlavně z oboru práva a procesu trestního —, jsou odmítáni s holou poznámkou, že všechny vstupenky již byly vydány. Bylo by snad přece jen záhodno, aby určité místo neb alespoň tedy určitý počet vstupenek byl vyhrazen pro vážné interesenty-právnický, i když by to bylo na úkor oně části publika, která sem přichází jen z důvodůh senseacthivosti, jejíž nota bene někdy nenáležitě a místa nedůstojné chování je známo a již konečně zajisté postačí novinářské referáty spíše, než právnickým. Snad by v tomto ohledu opatřením s kompetentního místa mohla býti zjednána náprava. Kynzl.

Slavnostná instalácia rektora univerzity Komenského sa konala dňa 6./XII. 1928, za prítomnosti zástupcov vlády, úradov, vojska, verejnosti a početného študentstva. Odstupujúci rektor, prof. Dr. Brdlík, podal podrobnú zprávu o činnosti univerzity v uplynulom študijnom roku, z ktorej je zrejme, že mladá univerzita bratislavská potešiteľne vzrastá a vnútorné pomery sa konsolidujú. V letnom semestri bolo zapísaných 1386 poslucháčov, z čoho 107 cudzincov. Počet poslucháčov

zo Slovenska rastie, kdežto z iných zemí ubýva. Koncom štud. roku 1927—28 mala univerzita 33 riadných, 19 mimoriadných profesorov, 9 suplentov, 11 súkromných docentov a 14 lektorov. Záujem verejnosti o univerzitu vzrastá a práca univerzitných činiteľov stretá sa čím ďalej s tým väčším porozumením. Novozvolený rektor prof. Dr. Albert Pražák prehovril slávnostnú reč na tema: »Zápas generácií v literatúre.« Vzletným spôsobom poukázal na to, že ako spočíva tajomstvo života, pokroku, kultúry ba všetkých ľudských hodnôt v generačnom prúde. Poválečná generácia musí usilovne pracovať, aby udržala, na mnohých miestach poškodenú, loď evropskej kultúry. Nikde nie je zapotreby toľkého generačného prúdenia ako na Slovensku. Mladým tu nastáva veľká povinnosť: nesmú sa obávať tiahnúť proti tomu čo sa prežilo. Univerzita musí byť nositeľkou kultúry, preto sa nesmie dívať do minulosti a do prítomnosti, ale do budúcnosti Nedorozumenia, ktoré sa vyskytujú, sú výslednicou zápasenia dvoch generácií. V tomto boji musia byť porazení starí. Víťazstvo mladej generácie bude počiatkom nového, čistého, spravodlivého národa.

L. K.

LITERATURA.

Przemysław Dąbkowski: Powszechna kronika historyczno-prawna za lata 1920—1925. — Lwów, nakl. redakce Pamiętnik hist.-praw. V, 1., str. 400 in 8. — **Polský právní historik a universitní profesor ve Lvově Dąbkowski** pokusil se o zajímavou publikaci, o jakéhosi průvodce po literatuře právně-historické za l. 1920—1925. Je v ni sestavena bibliografie, podány posuůky o některých významnějších dílech i sestaveny zprávy o zemřelých právních historících skoro ze všech zemí celého světa. Tím vzniká nejružnější směsice drobných i delších zpráv a jak ani jinak není možno, jsou tyto zprávy jednou velice podrobné, jindy jen náznakové a také samozřejmě nelze vždy vyžadovati úplnost a přesnost. Na takovou práci ovšem bylo by třeba celé veliké redakce a nikoliv jediného člověka, ale právě proto musíme práci Dąbkowského oceniti ve slušné míře. Co vskutku zaráží a čeho nelze odpustiti, jest, že tituly z některých našich časopisů (Čes. čas. hist., Čas. pro děj. venkova) uvádí podle německých Mitteilungen des Ver. f. Geschichte d. Deutschen in Böh. výhradně německy, ačkoliv by jistě nebylo mu nemožno ve Lvově tyto dva časopisy si opatřiti. Doufejme, že tato skutečná chyba bude příště napravena a české literatuře věnována pozornost, jaké si jistě plně zaslouží, zvláště ze země slovenské.

Bylo již naznačeno, že při takovéto práci není možno dožadovati se úplnosti. Musí dostačiti, přispěje-li tato kronika k první informaci. Právě proto, že nelze a zvláště ne jednomu pracovníku dospěti v takovéto práci k nějaké dokonalosti, bylo by asi lépe, už také proto, že podobné srovnávací bibliografie v právní historii nemají valného významu (srov. na př. bibliografii z Chile, Číny, Brasilie a p.), obmeziti se příště na některé příbuznější obory a sice jednak domácích práv (vypustiti římské a kanonické právo) a jednak i na sféry sobě blízké, jako práva zemí slovanských neb germánských. K tomu ostatně při spějí nepochybně zkušenosti získané první povšechnou kronikou historickoprávní.

Ča.

100 Jahre Johann Liebieg & Comp. Veliké průmyslové podniky světového významu vydávají často při jubilejních příležitostech slavnostní publikace o svých závodech. Tak u nás v r. 1925 Škodovy závody vydaly jubilejní publikaci u příležitosti výročí svého 25letého trvání co akciová společnost, yetos pak v srpnu vydala rovněž takovou světoznámá liberecká textilní firma Jan Liebieg a spol, na oslavu stého výročí svého založení. Tato již po stránce zevnější skvěle vypravená knížka pěkně líčí, jak zakladatel firmy, broumovský rodák Jan Liebieg, započav svou životní dráhu jako soukenický pomocník, svým obchod-